B-architecten

Architecturale verademing in hartje Turnhout

De geschiedenisboeken van Turnhout zijn een fase/verhaal rijker: Turnova. Menig architectuurliefhebber en inwoner van de stad heeft er lange tijd naar uitgekeken en de finalisering van het project komt nu echt in zicht. Want pal aan de Grote Markt heeft de vroegere Brepols-site plaatsgemaakt voor een knap staaltje stadsvernieuwing met multifunctionele gebouwen op een terrein van bijna 4 ha, het resultaat van een publiek-private samenwerking tussen de stad Turnhout en Heeren Group.

De absolute blikvanger is de Turnovatoren, ontworpen door B-architecten. Die is hoog en voegt een extra dimensie toe aan wonen, werken, shoppen en verblijven in Turnova. Noem het een architecturale verademing in hartje Turnhout, met duurzame technieken en materialen, respectvol ingenest in de stadsomgeving.

Autoluwe ontmoetingsplek

Een nieuw stukje Turnhout dus, waar 40 winkels, 250 appartementen, diverse kantoren, een hotel en een voormalig theater beschikbaar zullen zijn voor een breed publiek. Een harmonisch project van innovatieve gebouwen met elk een uniek karakter. Een beetje een dorp in een stad, maar wel eentje dat in nauwe verbinding staat met de rest van het centrum. In de wandelstraatjes en op de pleintjes wordt het aangenaam vertoeven.

Een grote ondergrondse parking zorgt ervoor dat Turnova een autoluwe ontmoetingsplek wordt. De Turnhoutse kunstacademie maakt de site compleet, want die huist alvast in het voormalige gebouw van de Brepols-drukkerij. Om maar te zeggen: nieuwbouw en renovatie gaan hier hand in hand.

Zoveel functies en gebouwen, dat vraagt om een gefaseerde ontwikkeling. In een eerste fase werden de academie samen met 3 appartementsgebouwen afgewerkt, in een tweede fase de toren, sokkel met het atrium en het hotel. De laatste fase omvat de afwerking van een volgende reeks appartementen, winkels en het voormalige theater – dit laatste is een leegstaand voormalig theatergebouw dat als monument beschermd is. Het wordt momenteel gerestaureerd en omgevormd tot winkelruimte.

Atrium als orgelpunt

Voor de opdrachtgevers was het van belang dat iedere bezoeker vlot zijn of haar weg zou vinden. Dat hebben de ontwerpende en uitvoerende architecten – respectievelijk B-architecten en osar architects – concreet gemaakt. Zowel voetgangers, fietsers als automobilisten worden doelgericht doorheen het project geloodst, zodat de Grote Markt vrij blijft. De parking heeft twee toegangshellingen: in de Otterstraat en de Baron Frans du Fourstraat. Wegrijden gebeurt altijd via de Patersstraat en zo naar de Stadsring. Het concept werkt een vlotte doorstroming in de hand, o.a. met een consistente signalisatie aan de hand van tekstballonnen en 4 kleurzones die de huisstijl van Turnova volgen.

Vermeldenswaardig in dit opzicht is het Atrium boven de parking. Als een orgelpunt verbindt het de ondergrondse bouwlagen met de Sokkel van de Turnovatoren – een sokkel waarin zich winkels, een supermarkt, kantoren en een bank bevinden. Sta je in het kunstige Atrium met roltrappen, dan zie je de opeenstapeling van 3 cirkelvormige vides die bovenaan bekroond zijn met een koepel van gelaste stalen vinnen en glas. Van hieruit heb je een spectaculair zicht op de rest van de site, de verschillende functies en de Turnovatoren. Hoger in de toren krijg je een helikopterview en zie je ook het centraalgelegen Rotorgebouw met winkels en appartementen, de Academie en in het verlengde daarvan de Schakel, een trapsgewijs appartementsgebouw. De stijl is hedendaags, met een contrast tussen rood en wit. De rode kleur verwijst naar de oude Brepols-fabrieksgebouwen in rode baksteen. De witte kleur reflecteert het daglicht. Een weloverwogen keuze, gezien de densiteit van het project.

Expressieve woontoren

Feit is dat de Turnovatoren de show steelt. Zowel esthetisch als technisch is het een hoogstandje. De 75 m hoge toren bevat 12 verdiepingen met woningen, een technische verdieping, 4 kantoorlagen, een horecaverdieping alsook een publiek toegankelijk dakterras. De bezoekersstromen zijn gescheiden. Wie het restaurant op de bovenste verdieping wil bezoeken, doet dat via een aparte inkomhal in de toren.

Hoe hoger je gaat, hoe ruimer de (stijlvolle) appartementen, van 60 tot 200 m², met één of meerdere slaapkamers. Opvallend zijn de grote, open ruimtes met veel lichtinval. Alle woningen hebben inpandige terrassen die bescherming bieden tegen wind. Dankzij een uitgebreide windstudie heerst er in en rond de toren, alsook in de winkel-wandelstraten een aangenaam windklimaat. De verdieping van de Sokkel kraagt bijvoorbeeld 4 meter uit ten opzichte van de benedenverdieping, om de winkelaars beschutting te bieden tegen regen en wind.

Het ontwerp hield verder rekening met het kwaliteitsbeeld van de stad. De functies die zich in de toren bevinden, zijn leesbaar in de gevel. Voor de appartementen werd een dens raster van kolommen en balken gebruikt, waarbij de traveemaat bepaald werd op schaal van de slaapkamers. Ter hoogte van de kantoren verruimt dit grid zich. Nog hoger werd een zeer open raster toegepast, in functie van een open plan en maximaal uitzicht. De gevels vormen naast de kern de enige dragende structuur, waardoor de verdiepingen flexibel indeelbaar blijven. De buitenschil heeft een U-vorm en het buitenschrijnwerk is in de lijn van de binnenzijde van de kolommen en balken geplaatst. Dit alles geeft de toren een expressieve look. Helemaal bijzonder zijn de plafondplaten aan de inkom van de toren, net voor je binnengaat. Dat zijn RVS-spiegelplaten en die geven het effect van een wateroppervlak boven je hoofd.

(Beton)technisch & duurzaam vernuft

De Turnovatoren werd grotendeels opgetrokken uit prefabbeton. Door gebruik te maken

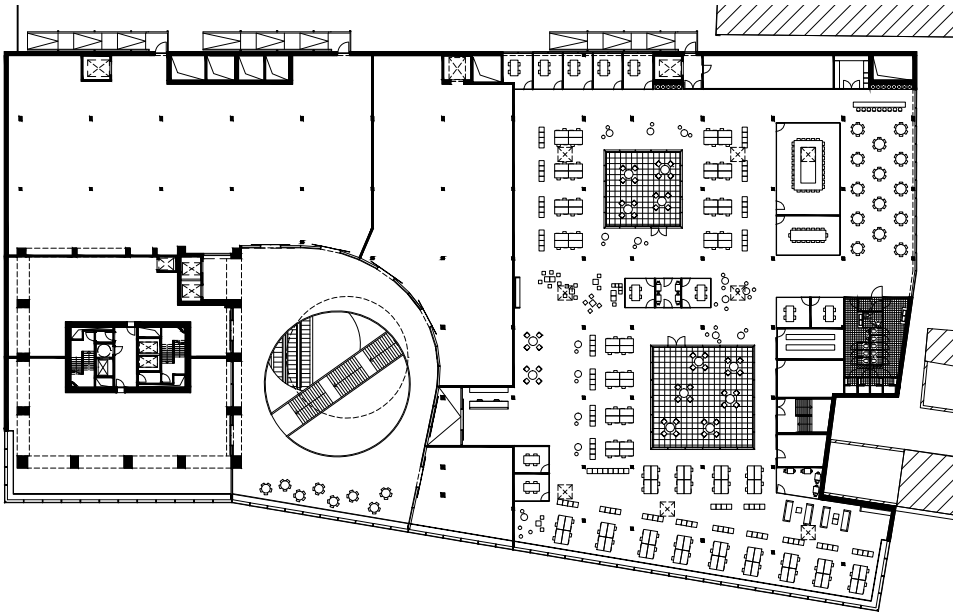

Niveau +1

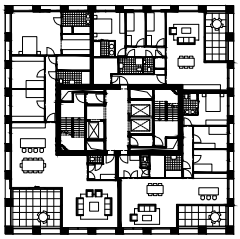

Niveau +12

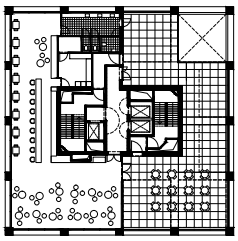

Niveau +18

van prefab betonelementen kon iedere week één verdieping gebouwd worden. De gevels bestaan uit sandwichelementen met een kern in constructief beton en een buitenschil in gezuurd wit architectonisch beton, met daartussen de thermische isolatie. Om sneller te kunnen bouwen werden de elementen van de appartementsverdiepingen samengevoegd tot π-vormige elementen. De bovenste verdiepingen zijn met losse balken en kolommen uitgevoerd, gezien deze veel groter zijn. Dit leverde tijdwinst op, maar ook ruimtebesparing. Door de bundeling van draagstructuur, isolatie en gevelafwerking was er geen luchtspouw nodig om de gevels op te hangen – interessanter ook voor de brandveiligheid.

Op betontechnisch vlak kan dit project zeker tellen. Meer nog: de Turnovatoren heeft de 'FEBE Elements Awards 2018' gewonnen. Elk jaar lauwert FEBE, de Federatie van de Betonindustrie, Belgische betonprojecten die uitblinken op vlak van duurzaamheid, functionaliteit en esthetiek, en zo bijdragen aan de dynamiek van de sector. In de categorie 'Precast in Buildings' ging de Turnovatoren met de trofee naar huis. De jury apprecieerde voornamelijk de hoge techniciteit van de details van de constructie.

Over duurzaamheid gesproken… een groot deel van de energie voor de toren komt uit de bodem, volgens het principe van diepe geothermie. Er zijn 3 koud- en 3 warmwaterbronnen geboord die in verbinding staan met de ringleiding die in de parking loopt. Via een KWO-systeem voor koude en warmteopslag en warmtepompen wordt het water voor de verwarming op de ideale temperatuur gebracht. Dit maakt Turnova future proof en ecologisch aantrekkelijk. Bovenop elk gebouw zijn trouwens groendaken in aanplanting en waar mogelijk zullen grotere, opvallende planten worden geplaatst.

Een nieuw stukje Turnhout voor Turnhoutenaars en anderen. Een plek waar het fijn verpozen zal zijn, waar duurzaamheid, schaalbaarheid en schoonheid hand in hand gaan…. in Turnova worden wonen, werken en shoppen een geweldige belevenis. Ervaar het binnenkort zelf.

Tekst: Katrien De Vocht
Foto's: Nick Cannaerts

B-architecten
Borgerhoutsestraat 22 – 2018 Antwerpen
t. 03 231 82 28
info@b-architecten.be– www.b-architecten.be